

MONTEIRA

SOMANARIO DE INTRESES REXIONALES E LITERATURA

PRÉCEOS D'A SUSCRICIÓN.

	840 Pts.
En Lugo e nesa.	3
Fora seis meses.	6
" " ano.	9
Portugal.	18
Ultramar.	15
Estranxeiro.	0'15
Número solte.	0'25
atrasado.	

PUNTOS DE SUSCRICIÓN.

En Lugo n-a Administración d'A Monteira, calle de Palacio, número 10, baixo, esquerda.

Pra fora pagárase adiantado, en libranza d'e xiro múltuo ou letra de fácil cobro.

Horas de despacho n-a Administración: d'once d'a mañá á unha d'a tarde.

SUMARIO

Os nosos irmáns, por A. M.—Esplicacions, por Xavier Valcarce Ocampo,
Desgraciados, por P.—Axencias matrimoniais, por R. G. P.—Den-
gue, gripe e trancazo, por X. Rodríguez.—Trancazos, por Pepa d'as
Festas.—De todo un pouco.—Administración.—Anúncios

OS NOSOS IRMÁNS

Compons'a hostórea moderna d' Europa d'unha longa ringuileira de ladroadas e ino-
minias, d'as que moitas veces foron oúxeto e víutima, as naciós pequenas, que perde-
ron-a súa eisisténcia a maus d'as grandes e
poderosas; pro poucas veces como n-a per-
sent'acaseón, se viu tan xunta e tan igoal a
opinión pública n-o antigo continente, y-en
vista d'o porte d' Ingraterra c'os nosos ir-
máns, os portugueses.

Unha alianza, sinceira e de verdá, pol-o
que toc'a Portugal; os sacrificios qu'esta
alianza custou'sempr'ó veciño reino; a situa-
ción porqu'atravesa aquel país, destronad'a
famile aque reinaba n-o Brasil; nada tivo nin
ten en cont'a mais orgullosa e soberba d'as
naceóns d' Europa, aquela cuia mort'e des-
menbraceón, quizais non moi lexana, non
fará verter nin unha bágoa de compaseón.

D'a xusticia e d'o dreito non falemos
aquí, porque Ingraterra xamais, nunca sou-
p'o qu'eran, cando tratou d'estendel-o seu
poder. Contra toda xusticia e contra todo
dreito, apoderouse ún dia de Xibraltrar,
contra todo dreito e xusticia o retén e non con
millor xusticia nin dreito, non con mais for-

tes razós qu'a forza d'os seus barcos, apode-
rou'se retén cuase todal-as súas posesiós n-o
grubo, encomenzando pol-o cabo de Boa-
Spranza y-o Indostán, que foron d'os portu-
gueses, siguiendo por Chipr'e Malta y-acaban-
do por canto teu n-a Améreca.

A política d'esta naceón sempre foi enga-
nadora y-os seus homes, non outra cousa fi-
xeron sempre, mais que poñer en práutica,
cantos consellos pr'o goberno d'un estado
reuniu n-unha obra de triste nome, o famoso
Maquiavelo.

¿Que pudo, pois, levar a Portugal a sostener
relaciós d'amistá e unha alianza constante
c' unha naceón de tales portes e de tal hes-
tórea? ¿Que fada prendía os nosos veciños ó
carro d'os ingrescs, facendo d'eles os seus pir-
meiros administradores? ¿Que ganou en fin,
Portugal co-amistá d'Ingraterra?

Encomenzando pol-a últema pérgunta,
soilo hachamos pra contestal-a unha endús-
treira espirante, unha marina probe ou ridí-
cula, unha vida lánguida e sin mais nome
qu'aquel qu'os seus amigos quirian outorgar-
lle.

En cant'd que turraba por Portugal há-
ceas Ingraterra, non é difícil adivinal-o. Por-
tugal, amante com'o que mais d'a súa inde-
pendéncia e temendo, como pequeno e debre,
ser víutima d'os seus veciños os españoles,
percutou. facer amistá y-alianza co-aquela
naceón, que menos simpatias pudia ter pra
nós, y-aquel amor y-aquel medo, cegando,

fixeron que Portugal, a troque de vivir seguro d' España, non dudasen poñerse entr' as maus d' Inglaterra. O resultado veno ó fin e mentres os que se vendian d' amigos, percurran asoballalo, arrincándoll' un anaco d' o seu tarreo, y-o que mais sinten os nosos viñeiros, d' a súa honra, España paga con palabras garimosas aquel apartamento en que quixo vivir d' ella, e d' a prensa, como d' os centros en que s' aducía nosa xuventú, san voces que demostran os nosos hirmiños o afeuto que se lles ten ó mesmo tempo que lles a mostró verdadeiro camiño que deben seguir, pra chegar ó seu engrandecemento, contribuind' ó noso.

Sí: España e Portugal foron distinados pola Providéncia, pra vivir xuntos, como hirmiños que son, como igoales que teñen os seus entreses y os seus desexos y aspiracións, como común que teñen a súa hestórea en moitos puntos.

Fora, fora todos medos de perder unha independéncia merecida; qu' os pobos nunca perden esta si queren conservala. Abaixo pra sempre esa rabecha y ese desprécio que se tiveron españoles e portugueses y estes; aceutena amistá qu' hoxe ll' ofrecemos todos de boa gana, e Galicia, este aniquiño de terra, mais próximo parente que nengún outro país, Galicia, a quen Portugal debe, segun di Herculano, a pobraçón y a lingua, sex' o lazo d' unión d' entrambas nacions.

Espanhóis, hoxe facémonos eco d' o sentimento xeneral e gallegos dirixímonos ós nosos hirmiños nun idioma tan parecido o d' eles, que sin d' idar aseguramos é o mesmo en que Camoens esquribiu *Os Lusiadas*. (1)

Non fai moi tempo qu' un esquirtor portugués, chamando hirmiá a Galicia, invitaba ós dous países á facer mais fortelos lazos d'

(1) D' unha carta esquirta a Vicetto polo hestorador portugués Alexandre Herculano, é díuo de lers este párrafo, que deben meditar moitos que non saben ou non queren aprecean o qu' é Galicia y-o qu' encerra.

«É Galicia un país altamente sempáteco a Portugal, A Galicia está ó meu modo de ver, en más íntima connexión de raza, de tradicións, de costumes y-hastra de configuración d' o chan y-en producións con Portugal (sobre todo co-as nosas porvíncias d' o Norte), que con Castilla. Galicia deuns pobraçón e lingua. Entr' o Miño y-o Mondego tal vez non haxa unha antiga aldea cuyo nome non sexa reprodución d' o nome d' unha pobraçón galaica, un apelido de famsleira nobre que non traig' o seu remoto oríxen d' esa rexión. Cántigas gallegas pasan ainda hoxe por obras d' antiquísimos trovadores portugueses, o que, sin embargo non é imposible. O portugués non é sinton o dialecto d' o gallego, civilizado e prefeccionado.

amistá. O distinguido esquirtor non supoña, seguramente, que tan presto un motivo como este, iba persentar acaseón de facer prácticos os seus consellos.

España e Galicia fan hoxe xustícea ós portugueses e España e Galicia esperan qu' estes han de saber interpretar ben aquel sentimento.

A. M.

ESPRICACIÓN

A....

Pergúntasme, Maruxa, porque d' o meu sembrante fuxiu aquel conteúdo que n' él sempre amostrei, é páledas, sombrias, cal d' un agóniante, trocárónsas inéxelas, sin téren un instante d' a práceda alegria que n' elas retratei.

Perguntas porque amostro sonrisa d' amargura, que trócarse á miúdo en risa de desdén.... ¡Ay!... si saber poideras os soños de ventura conque soñei un tempo n' o medio d' a loucura d' amores, que n' o mundo non comprendeu ningún!

S' adiviñar poideras meu triste pensamento n' o que xa non alcontro anacaco de ilusión, cicalis non perguntáras, Maruxa, ó sentimento qu' alberga a miña y-alma; cicalis nin un momento Maruxa, dubidaras si teño curazón!

Quen viu fuxir aixiña suas dóces alegrias, cal follas que reloucan n' o vento qu' as bateu, quen viu c' os desenganos, traicións e felonías, pagad' o seu cariño en non lexanos días, ten que sonrir, Maruxa, como sopriu eu!

Quemadol-os meus ollos c' as bágoas que verteron, escachelado o peito, que tanto sospirou, non teño xa, pr' aqueles que louco me volveron, pr' aqueles qu' ós meus lábres tan soilo fél lle deron, non teño más, Maruxa, qu' a fél que me sobró!

Por eso á feira sátira que xa fai tempo alento, contesta ós que roubaron miña última ilusión, por eso teño louco, Maruxa, ó pensamento, por eso, porque teño n' a y-alma sentimento.... por eso, porque tiven je teño curazon!!...

XAVIER VALCARCE OCAMPO.
Pontevedra, 1889.

DISGRACIADOS

Peña fonda se sinte por certo ó lér n' os somanáreos últimamente recibidos d' a América e que tan valentemente volven polos intreses d' os nosos paisanos, o miserabre estado en que